

З ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Справа № 454/673/13-к
Провадження № 11-кп/783/643/15

Головуючий у 1-й інстанції:
Веремчук О.А.
Доповідач: Гончарук Л.Я.

УХВАЛА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

06 жовтня 2015 р. *колегія суддів судової палати у кримінальних справах*

апеляційного суду Львівської області в складі:

головуючої Гончарук Л.Я.

суддів Головатого В.Я., Партики І.В.

при секретарі Гнідь А.Ю.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в місті Львові кримінальне провадження № 12013150010000003 про обвинувачення

ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця с. Бендюга Сокальського району Львівської області, зареєстрованого та жителя АДРЕСА_1, українця, громадянина України, з вищою медичною освітою, який працює на посаді лікаря-акушера-гінеколога пологового відділення Червоноградської центральної міської лікарні, одруженого раніше не судимого,

– за ч. 1 ст. 140 КК України,

за участю прокурора Сороківського М.П.,

захисника ОСОБА_2,

обвинуваченого ОСОБА_1,

представника потерпілих ОСОБА_3,

потерпілих ОСОБА_4, ОСОБА_5,

представника цивільного відповідача ОСОБА_6

за апеляційними скаргами потерпілих ОСОБА_4, ОСОБА_5 та захисника ОСОБА_2 в інтересах обвинуваченого ОСОБА_1 на вирок Сокальського районного суду Львівської області від 19.05.2015 р., –

встановила:

вироком Сокальського районного суду Львівської області від 19.05.2015 р. ОСОБА_1 визнано винним за ст. 140 ч. 1 КК України та призначено покарання за ст. 140 ч. 1 КК України у виді 2 (двох) років позбавлення волі.

На підставі ст. 74 п. 5, 49 КК України звільнено ОСОБА_1 від відбування призначеного судом покарання у зв'язку із закінченням строків давності.

Вирішено питання з речовими доказами.

Цивільний позов потерпілих ОСОБА_4 та ОСОБА_5 до Комунального закладу Сокальської районної ради Львівської області «Сокальська центральна районна лікарня» (далі – КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня»), третя особа ОСОБА_1 про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням, задоволено частково.

Стягнуто з КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_4 75 000 грн як відшкодування моральної шкоди, 10 000 грн як відшкодування витрат на правову допомогу.

Стягнуто з КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_5 25 000 грн відшкодування моральної шкоди.

У позовних вимогах ОСОБА_5 до КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» щодо стягнення 5154 грн 06 коп. як відшкодування матеріальної шкоди відмовлено.

Позов прокуратури Львівської області в інтересах Львівської обласної клінічної лікарні та КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» до ОСОБА_1 про відшкодування витрат на лікування потерпілої від кримінального правопорушення задоволено.

Стягнуто з ОСОБА_1 на користь Львівської обласної клінічної лікарні витрати на стаціонарне лікування ОСОБА_4 в сумі 3366 грн 61 коп.

Стягнуто з ОСОБА_1 на користь КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» витрати на стаціонарне лікування ОСОБА_4 в сумі 7843 грн 99 коп.

Запобіжний захід ОСОБА_1 до набрання вироком законної сили залишено без змін – особисте зобов'язання.

Згідно з вироком, обвинувачений ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_5, медичний працівник, згідно з наказом № 31-к від 24.02.2009 р., перебував на посаді лікар-акушер-гінеколога чергового пологового відділення КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» з вищою кваліфікаційною категорією за спеціальністю «лікар-акушер-гінеколог», відповідно до примірного положення про лікаря-акушера-гінеколога акушерського гінекологічного відділення, затвердженого Наказом МОЗ України № 620 від 29.12.2003 р. «Про організацію надання стаціонарної акушерсько-гінекологічної та неонатологічної допомоги в Україні», а також відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики лікаря-акушера-гінеколога, затвердженого Наказом МОЗ України №117 від 29.03.2002 р. та посадової інструкції лікаря-акушера-гінеколога чергового пологового відділення КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня», затвердженої 17.01.2011 р. головним лікарем КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня», ОСОБА_1 зобов'язаний здійснювати належне медичне спостереження, догляд, обстеження та лікування вагітних, роділь і породіль на рівні сучасних досягнень медичної науки і практики. Однак останній під час дополого-

вої підготовки та приймаючи пологи у породіллі ОСОБА_4, неналежно виконував свої професійні обов'язки, через недбале до них ставлення, чим спричинив тяжкі наслідки для ОСОБА_4, а саме інтранатальну смерть, тобто загибель, плода, що настала в пологах, під час проведення операції кесарського розтину.

Так, 20.10.2011 р. вагітна ОСОБА_4 поступила в чергове пологове відділення КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня», що у м. Сокаль, на вул. Я. Мудрого, 26, та була прийнята на лівання лікарем-акушером-гінекологом ОСОБА_1, який здійснював допологове обстеження вагітної.

09.11.2011 р. о 17 год 30 хв у ОСОБА_4 розпочалася пологова діяльність, її у задовільному стані лікуючий лікар ОСОБА_1 перевів у пологовий зал вказаної лікарні; продовжуючи спостереження за ОСОБА_4, лікар-акушер-гінеколог ОСОБА_1 недбало поставився до своїх професійних обов'язків і, всупереч вимогам Наказу № 582 МОЗ України від 15.12.2003 р. «Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги», Наказу № 624 МОЗ України від 03.11.2008 р. «Клінічний протокол з акушерської допомоги “Нормальні пологи”», не провів ретельного динамічного обстеження за станом плода і матки роділлі, в латентній фазі I періоду пологової діяльності, о 22 год 00 хв безпідставно поставив роділлі ОСОБА_4 діагноз слабкої пологової діяльності та, всупереч Наказу № 676 МОЗ України від 31.12.2004 р. «Клінічний протокол. Аномалії пологової діяльності», призначив медикаментозну стимуляцію пологової діяльності.

Несучи персональну відповідальність за проведення обстеження, лікування та спостереження у роділлі ОСОБА_4, лікуючий лікар порушив вимоги перелічених галузевих нормативних документів, а також ст. 6, 58, п «а» ч. I ст. 78 «Основ законодавства України про охорону здоров'я», лікар-акушер-гінеколог ОСОБА_1, з 22 год 00 хв 09.11.2011 р. до 02 год 40 хв 10.11.2011 р. не провів належного спостереження за станом роділлі ОСОБА_4 та плоду, що за необґрунтованого та некорегованого призначення стимуляції пологової діяльності призвело до передчасного відшарування нормально розташованої плаценти, гострої фетоплацентарної недостатності плода, внаслідок чого о 02 год 40 хв 10.11.2011 р. зі значним запізненням ОСОБА_1 виставлено діагноз роділлі ОСОБА_4 «Дистрес плода» і проведено операцію ургентного кесарського розтину, в результаті якої у роділлі ОСОБА_4 о 03 год 10 хв було добуто мертвий плід, тим самим спричинено тяжкі наслідки.

Згідно з висновком комісійної судово-медичної експертизи №172-173 від 21.11.2012 р., смерть плода ОСОБА_4 наступила інтранатально (тобто в пологах) внаслідок гострої фетоплацентарної недостатності, зумовленої частковим передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти.

На вирок суду потерпілі ОСОБА_4, ОСОБА_5 подали апеляційну скаргу, в якій просять змінити оскаржуваний вирок, стягнути з цивільного відповідача – КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_4 – 160 512 грн (сто шістьдесят тисяч п'ятсот дванадцять гривень) як відшкодування моральної шкоди; стягнути з цивільного відповідача КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_5 – 100 000 грн (сто тисяч гривень) як відшкодування мораль-

ної шкоди; 5154,06 грн (п'ять тисяч сто п'ятдесят чотири гривні 06 коп.) як відшкодування матеріальної шкоди. Вирішення цивільного позову в частині відшкодування ОСОБА_4 витрат на правову допомогу в розмірі 10 000 грн (десять тисяч гривень) залишити без змін.

Як обґрунтування вказують, що вирок у частині цивільного позову в кримінальному провадженні в аспекті відшкодування матеріальної і моральної шкоди є незаконним, необґрунтованим і невмотивованим, а також таким, що підлягає зміні у зв'язку з невідповідністю висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 409, п. 2 ч. 1 ст. 411 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), з наведених нижче підстав.

Щодо відшкодування моральної шкоди, заподіяної потерпілим кримінальним правопорушенням, учиненим ОСОБА_1, зокрема, зазначають, що ОСОБА_1 виконував свої професійні обов'язки лікаря-акушера-гінеколога КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» та був лікуючим лікарем ОСОБА_4 і саме він несе персональну відповідальність за обстеження, лікування, спостереження та проведення пологів у ОСОБА_4.

Враховуючи вимоги розумності та справедливості, неможливості відшкодувати в повному обсязі моральну шкоду, оскільки немає і не може бути точних критеріїв майнового виразу душевного болю, заподіяного вказаним злочиним, моральну шкоду оцінено на суму 260 512 грн (двісті шістдесят тисяч п'ятсот дванадцять гривень 00 коп.) з розрахунку: 160 512 грн – як відшкодування моральної шкоди, заподіяної ОСОБА_4; 100 000 грн – як відшкодування моральної шкоди, заподіяної ОСОБА_5. При визначенні розміру моральної шкоди обґрунтовують свою позицію з огляду на такі складові, як характер правопорушення, у їхньому випадку кримінальне правопорушення, що спричинило тяжкі наслідки; інтранатальну загибель плоду; втрату репродуктивної функції; виникнення нового урологічного захворювання ОСОБА_4; інвалідизацію ОСОБА_4, яка сьогодні є інвалідом III групи загального захворювання довічно; глибину, характер та обсяг страждань (фізичних, душевних і психічних), яких зазнали батьки померлої дитини, саме втрата плоду, тривалий лікувально-діагностичний процес ОСОБА_4, спрямований на лікування ятрогенних захворювань, які виникли внаслідок неналежного надання медичної допомоги; характер немайнових втрат (їх тривалість, можливість відновлення), очевидно, що ніхто і ніщо не зможе повернути батькам втрачену дитину.

Вважають, що суд неправомірно при ухваленні вироку не взяв до уваги Акт № 74 судово-психологічної експертизи, який міг істотно вплинути на визначення розміру відшкодування моральної шкоди, заподіяної ОСОБА_4, і стягнути не 75 000 грн, а 160 000 грн, що були експертно встановлені з дотриманням вимог чинного законодавства та з використанням належної експертної методики. Суд без жодної належної і достатньої мотивації встановив розмір моральної шкоди, зменшивши суму порівняно з експертною більше як на половину.

Вказують, що визначений судом розмір відшкодування моральної шкоди, заподіяної ОСОБА_5, а саме 25000 грн, видається більш ніж незрозумілим і негуманним, оскільки згідно з принципом верховенства права, насамперед пріоритетності прав людини, права батька потребу-

ють не меншого захисту, ніж права матері, і не лише на етапі зачаття. Страждання батька, який втратив дитину, і не матиме більше генетично рідних дітей у подружжі, душевні переживання, пов'язані з протиправними діями обвинуваченого щодо ОСОБА_4, негуманно і несправедливо оцінювати в 25 000 грн.

Щодо відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної потерпілим кримінальним правопорушенням, учиненим ОСОБА_1, зазначають, що згідно з відповідями КЗСРРЛЮ «Сокальська центральна районна лікарня», Львівської обласної клінічної лікарні та КП ЛОР «Обласний аптечний склад», ОСОБА_5 витратив 3894,06 грн (три тисячі вісімсот дев'яносто чотири гривні 06 коп.) на придбання медикаментів і витратних матеріалів.

Крім того, вказують, що понесли витрати на поховання дитини, розмір вказаних витрат становить 1260 грн (тисячу двісті шістьдесят гривень 00 коп.), згідно з відповіддю на адвокатський запит ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» від 19.02.2013 р.

Загальний розмір матеріальної шкоди становить 3894,06 грн (витрати на лікування) та 1260 грн (витрати на поховання мертвнонародженої дитини), що в сумі дорівнює 5154,06 грн (п'ять тисяч сто п'ятдесят чотири гривні 06 коп.) і доведений в повному обсязі належними і допустимими доказами.

Наголошують, що судом безпідставно визначено зібрані докази як неналежні і недопустимі, що призвело до того, що суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки, зокрема при задоволенні цивільного позову в частині матеріальної шкоди. Вважають, що сума матеріальної шкоди належним чином мотивована та ґрунтується на правових підставах.

На вирок суду захисник ОСОБА_2 в інтересах обвинуваченого ОСОБА_1 подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати оскаржуваний вирок і закрити кримінальне провадження стосовно ОСОБА_1 на підставі ст. 284 ч. 1 п. 3 КПК України. Вважає зазначений вирок незаконним, оскільки при винесенні вироку суд неправильно врахував всі обставини справи, докази, здобуті при досудовому та судовому слідстві. Під час досудового та судового слідства не здобуто доказів вини ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ст. 140 ч. 1 КК України.

Зазначає, що фактично висунуте обвинувачення ОСОБА_1 ґрунтується на висновках судово-медичних експертиз, однак вони не відповідають фактичним даним, які здобуті як під час досудового слідства, так і під час судового слідства.

Вказує, що при допиті в судовому засіданні потерпілої ОСОБА_4, акушера ОСОБА_8, санітарки ОСОБА_9 було достовірно встановлено, що лікар ОСОБА_1 починаючи від її звернення в 16 год 30 хв 9.11.2011 р. і до виклику завідувачої пологового відділення ОСОБА_10 постійно провадив її обстеження, неодноразово оглядав, прослуховував серцебиття плоду, призначив окситоцин, спільно з іншим лікарем проводив дії щодо завершення пологів. Тобто твердження про відсутність динамічного спостереження взагалі необґрунтоване. Тим більше ОСОБА_1 вів партограму, де було зафіксовано всі зміни, які відбувалися з породіллею ОСОБА_4, а також кількість і динаміку введення окситоцину.

Вказує, що при проведенні всіх судово-медичних експертиз не враховані дані партограми. Практично у всіх висновках вказується, що пар-

тограми немає і надана вона слідчому вже при порушенні кримінальної справи та при проведенні слідчих дій, а тому не може братися до уваги.

Наголошує, що на судовому слідстві з'ясовано, що партограма велася і була в історії хвороби ОСОБА_4. Практично велися дві історії хвороби, одна – до пологів і друга – при проведенні пологів. Уся медична документація, в тому числі партограма, знаходилися в КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» та надавалася адміністрацією закладу, однак ця партограма не була надана завідуючою пологовим відділенням ОСОБА_10 комісії ГУОЗ ЛОДА, комісії МОЗ України та експертам бюро судово-медичної експертизи ГУОЗ ЛОДА. В судовому засіданні ОСОБА_10 підтвердила, що дійсно партограма велася і вона особисто її надавала слідчому.

Підкреслює, що для своєчасного та правильного встановлення діагнозу бракувало необхідного медичного обладнання – кардіографа, апарата УЗД. Твердження, що ОСОБА_1 несвоєчасно поставив діагноз «дистрес плоду» є хибним, оскільки під час допиту доцента кафедри акушерства та гінекології ОСОБА_11 встановлено, що без акушерського монітора надавати акушерську допомогу кваліфіковано неможливо, метод аскультації – це необ'єктивний метод оцінки. У випадку з ОСОБА_4 дозу родостимуляції не було перевищено. Відшарування плаценти внаслідок родостимуляції трапляється вкрай рідко. Під час допиту ОСОБА_12 (заст. гол. лікаря перинатального центру) також встановлено, що відшарування планцети від родостимуляції – це припущення, а не об'єктивні дані. Це саме підтвердила під час допиту і судово-медичний експерт ОСОБА_13.

Звертає увагу на те, що при проведенні судового слідства було достовірно встановлено, що після того, як у пологове відділення прибула завідувача відділенням ОСОБА_10, вона особисто оглядала роділлю, прослуховувала серцебиття плоду, був скликаний консилиум лікарів та ухвалено рішення про необхідність кесарського розтину. Консилиумом було визначено метод анестезії, однак лікар-анестезіолог ОСОБА_19 особисто вирішила застосувати інший спосіб – спинальну анестезію, що затримало початок операції на 15–20 хв. Крім того, ОСОБА_10 особисто скерувала в аптеку чоловіка роділлі – ОСОБА_5, що також вплинуло на час початку операції. Враховуючи достовірно здобуті судовим слідством відомості, а саме скерування за ліками в аптеку ОСОБА_5, а також спосіб анестезії, операцію було розпочато не через 10–15 хв після прибуття ОСОБА_10, ОСОБА_19 та ОСОБА_20 в пологове відділення, а реально щонайменше через 30–35 хв (незважаючи на запис в історії хвороби, зроблений вже пізніше ОСОБА_10). Усі лікарі, які були присутні та брали участь в операції кесарського розтину, в судовому засіданні ствердили, що безпосередньо перед початком операції серцебиття плоду було, тобто плід був живий.

Також однозначно доведено, що оперуючим лікарем у цьому випадку була ОСОБА_10, саме її дії призвели до необхідності видалення матки та до утворення нориці.

Вважає, що у діянні ОСОБА_1 немає такого елемента складу злочину, як об'єктивна сторона, оскільки останній, встановивши діагноз «дистрес плоду», своєчасно викликав для проведення операції лікаря ОСОБА_10, враховуючи те, що перед операцією проводилося обстеження породіллі, чітко прослуховувалося серцебиття, тому затримка в 30–35 хв – це вже

не вина ОСОБА_1, а особи, яка проводила операцію, а тому в діяннях лікаря-акушера-гінеколога пологового відділення КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» ОСОБА_1 немає складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 140 КК України.

На апеляційну скаргу адвоката ОСОБА_2 представник потерпілих ОСОБА_3 подав заперечення, в яких вказано, що з висновками апелянта погодитись не можна з огляду на обставини, які були встановлені як під час досудового розслідування, так і під час розгляду справи в суді.

Зокрема, вина підтверджується висновками експертиз, показами допитаних у судовому засіданні свідків, експертів, протоколом засідання клініко-експертної комісії МОЗ України, актом комісійно-судово-медичного обстеження (дослідження).

На апеляційну скаргу потерпілих ОСОБА_4 та ОСОБА_5 представником цивільного відповідача ОСОБА_6 подано заперечення та вказано, що сума у розмірі 75 000 грн, що підлягає стягненню на користь ОСОБА_4, та сума у розмірі 25000 грн, що підлягає стягненню на користь ОСОБА_5 як відшкодування моральної шкоди, визначена Сокальським районним судом із урахуванням вимог розумності, виваженості та справедливості. Щодо відшкодування матеріальної шкоди звертає увагу, що суду не було надано жодних розрахункових документів, у матеріалах справи немає розрахункових документів (чеки, квитанції), які б свідчили про витрачання коштів на придбання в період лікування лікарських препаратів.

Вказує, що кошти, які надаються лікарні, використовуються тільки на заробітну плату працівників, частково на закупівлю медикаментів та на інші необхідні для функціонування закладу витрати, у разі стягнення з відповідача 260 512 грн не вистачить коштів на оплату праці працівників, закупівлю необхідних лікарських засобів і медикаментів.

Заслухавши доповідь судді, думку обвинуваченого та його захисника, які підтримали апеляційну скаргу обвинуваченого ОСОБА_1, заперечили апеляційну скаргу потерпілих та їхнього представника, які підтримали апеляційну скаргу потерпілих ОСОБА_4 та ОСОБА_5, заперечили апеляційну скаргу обвинуваченого, думку представника цивільного відповідача, яка заперечила подані апеляційні скарги, прокурора, який заперечив апеляційну скаргу обвинуваченого, а щодо апеляційної скарги потерпілих покладається на розсуд суду, перевіривши матеріали кримінального провадження та обговоривши доводи апеляційних скарг, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга обвинуваченого ОСОБА_1 задоволенню не підлягає, апеляційна скарга потерпілих ОСОБА_4 та ОСОБА_5 підлягає задоволенню частково, з таких підстав.

Суд першої інстанції правильно встановив, що вина обвинуваченого ОСОБА_1 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 140 КК України, повністю доведена та ґрунтується на зібраних у встановленому порядку та досліджених у судовому засіданні доказах.

ОСОБА_1, медичний працівник, відповідно до Наказу № 31-к від 24.02.2009 р., перебував на посаді лікаря-акушера-гінеколога вищої категорії чергового пологового відділення КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» і зобов'язаний здійснювати належне медичне спостереження, догляд, обстеження та лікування вагітних, роділь і породіль. Під час допологової підготовки та приймаючи пологи у ОСОБА_4 неналежно виконував свої професійні обов'язки, чим спричинив тяжкі

наслідки для ОСОБА_4, а саме інтранатальну смерть плоду, тобто загибель плоду, що настала в пологах, під час проведення операції кесарського розтину.

Відповідно до ч. 2 ст. 34 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Основи), обов'язками лікуючого лікаря є своєчасне і кваліфіковане обстеження та лікування пацієнта. У п. «а» ч. 1 ст. 78 Основ закріплено обов'язок медичного працівника сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань, подавати своєчасну та кваліфіковану медичну і лікарську допомогу. У Висновку повторної експертизи № 25/14 вказано: «Згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників системи охорони здоров'я» (2004), затвердженим і впровадженим у дію МОЗ України за погодженням з Міністерством праці та соціальної політики України, лікар-акушер-гінеколог, акушер-гінеколог, незалежно від кваліфікаційної категорії, повинен володіти «всіма методами амбулаторного і стаціонарного лікування, повним обсягом хірургічних втручань, включаючи екстирпацію матки, перев'язку підчеревних артерій, мікрохірургічні і пластичні операції» і повинен знати, зокрема, «сучасні методики виконання акушерських та ургентних гінекологічних операцій і маніпуляцій, а також реанімації; принципи доопераційної підготовки хворих і післяопераційного спостереження за ними».

20.10.2011 р. ОСОБА_4 поступила в чергове пологове відділення КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» та була прийнята на лікування лікарем-гінекологом-акушером ОСОБА_1, який здійснював допологове обстеження вагітної. 9.11.2011 р. у ОСОБА_4 розпочалась пологова діяльність і лікар ОСОБА_1 перевів її у пологовий зал лікарні. Відтак, на лікаря ОСОБА_1 як лікуючого лікаря було покладено обов'язок якісного і своєчасного надання медичної допомоги, відповідно до нормативних вимог і його вищої кваліфікаційної категорії.

Зокрема, його вина підтверджується покладеними в основу вироку:

– висновками судово-медичних експертиз, яким суд дав належну оцінку, зокрема, судово-медичної експертизи № 172-173 від 21.11.2012 р., згідно з якими встановлено, що стан плоду вимагав негайного родорозрішення, а відтак ОСОБА_1 повинен був провести кесарський розтин негайно, чого він не зробив (т. 1, а. с. 145–153); повторної експертизи № 25/14, згідно з якими встановлено, що при наданні медичної допомоги гр. ОСОБА_4 мали місце такі недоліки: не було належного спостереження за породіллем протягом першого періоду пологів, що не дозволило вчасно виявити «ургентний стан матері і плода»; було необґрунтовано застосовано полоого підсилення (родостимуляція) окситоцином; не проводився кардіомоніторинг, що унеможливило встановлення початку розвитку дистресу плода, згідно з протоколом засідання клініко-експертної комісії МОЗ України від 15-16.02.2012 р. № 1;

– показами свідків ОСОБА_14, ОСОБА_10, які у судовому засіданні ствердили, що лікуючий лікар потерпілої ОСОБА_1 недооцінив стан пацієнта, некваліфіковано надав допомогу;

– показами експертів ОСОБА_15, ОСОБА_12, ОСОБА_13, які ствердили, що призначена родостимуляція була безпідставною, ОСОБА_1 мав достатню кваліфікацію для проведення кесарського розтину і повинен був його розпочати, не очікуючи завідуючої відділенням.

Доводи апеляційної скарги обвинуваченого про відсутність об'єктивної сторони злочину за ч. 1 ст. 140 КК України є необґрунтованими і спростовуються викладеним вище, судом було встановлено неналежне виконання лікарем ОСОБА_1 своїх обов'язків, що призвело до інтранатальної смерті плоду. Проведено клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги ОСОБА_4 та комісією встановлено, що медична допомога ОСОБА_4 надана з порушенням чинних нормативно-правових, галузевих стандартів і протоколів.

Як правильно встановив суд першої інстанції, ОСОБА_1 працював на посаді лікаря-акушера-гінеколога в пологовому відділенні Сокальської ЦРЛ на 0,25 ставки на підставі наказу № 31-к від 24.02.2009 р., а відтак, роботодавець зобов'язаний відшкодувати шкоду, заподіяну його працівником під час виконання ним своїх трудових обов'язків.

Факт спричинення моральної шкоди доведений висновком експерта в сукупності з іншими доказами.

Проте, визначаючи розмір спричиненої потерпілим моральної шкоди, суд першої інстанції не достатньою мірою врахував характер правопорушення, тяжкі наслідки: інтранатальну загибель плоду і втрату репродуктивної функції, інвалідизацію ОСОБА_4, виникнення нового урологічного захворювання, характер дій винної особи, перебування в постійній нервовій напрузі в зв'язку з необхідністю докладати зусилля для виявлення та покарання особи, винної у смерті їхньої дитини.

Розмір моральної шкоди повинен бути адекватним завданям моральним стражданням, при цьому враховувати вимоги розумності та справедливості.

Суд першої інстанції при визначенні розміру моральної шкоди безпідставно не взяв до уваги Акт № 74 судово-психологічної експертизи, яким експертно встановлено розмір відшкодування з дотриманням вимог чинного законодавства і такий повинен бути оцінений в сукупності з іншими доказами.

Відповідно до ст. 51 Конституції України, материнство та дитинство в Україні охороняються державою. Батько та мати мають рівні права щодо дитини (ст. 141 Сімейного кодексу України, ст. 11 Закону України «Про охорону дитинства»). У рішенні Європейського суду з прав людини «Еванс проти Сполученого Королівства» (2004), яке є джерелом права в Україні (відповідно до ст. 17 Закону України «Про виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини»), зазначено, що права чоловіка-донора (в аспекті штучного запліднення) потребують не меншого захисту, ніж такі ж права жінки. А відтак, дотримуючись принципу верховенства права, насамперед пріоритетності прав людини, маємо підстави твердити, що права батька потребують не меншого захисту, ніж права матері, і не лише на етапі зачаття. Страждання батька, який втратив дитину, і не матиме більше генетично рідних дітей у подружжі, душевні переживання, пов'язані з протиправними діями обвинуваченого щодо ОСОБА_4.

У справі «Г.Б. та Р.Б. проти Республіки Молдова» (2012) Суд вказав на таке: «Жахливий наслідок – те, що заявниця втратила репродуктивну функцію та набула хронічних захворювань, свідчить про те, що обумовлене втручання є особливо серйозним в аспекті ст. 8 Конвенції і вимагає справедливої сатисфакції».

Враховуючи викладене, колегія суддів вважає, що розмір морального відшкодування слід змінити: стягнути з відповідача КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_4 160 512 грн як відшкодування моральної шкоди, стягнути з відповідача КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_5 100 000 грн як відшкодування моральної шкоди.

Водночас колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції, яким відмовлено в стягненні матеріальної шкоди в розмірі 5154,06 грн.

Оскільки суду не було надано жодних підтверджувальних документів (чеків, квитанцій), які б свідчили про витрати потерпілих на зазначену суму, відтак, вимоги потерпілих щодо стягнення матеріальної шкоди в розмірі 5124,06 грн задоволенню не підлягають.

При перевірці справи колегія суддів не виявила допущених істотних порушень вимог кримінального процесуального законодавства, які б тягнули за собою скасування вироку.

Колегія суддів вважає, що доводи апеляційної скарги обвинуваченого щодо відсутності в діяннях ОСОБА_1 складу злочину за ч. 1 ст. 140 КК України є необґрунтованими, правильних висновків суду не спростовують, а відтак підстав для скасування прийнятого судом рішення колегією суддів не встановлено, щодо апеляційної скарги потерпілих колегія суддів вважає, що вона підлягає частковому задоволенню, а вирок – зміні в частині визначення розміру відшкодування моральної шкоди.

Керуючись ст. 405, 407, 419, 422 КПК України, колегія суддів

ухвалила:

Апеляційну скаргу потерпілих ОСОБА_4, ОСОБА_5 задоволити частково, апеляційну скаргу адвоката ОСОБА_2, подану в інтересах обвинуваченого ОСОБА_1, залишити без задоволення.

Вирок Сокальського районного суду Львівської області від 19.05.2015 р. відносно ОСОБА_1 в частині стягнення з КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_4 75 000 грн як відшкодування моральної шкоди та стягнення з КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_5 25 000 грн як відшкодування моральної шкоди змінити: стягнути з КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» на користь ОСОБА_4 160 512 грн і стягнути з КЗСРРЛО «Сокальська центральна районна лікарня» користь ОСОБА_5 100 000 грн як відшкодування моральної шкоди.

У решті вирок залишити без змін.

Ухвала може бути оскаржена в касаційному порядку до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ протягом трьох місяців з дня її проголошення.

Судді:

**Гончарук Л.Я.
Головатий В.Я.
Партика І.В.**